

TRÜKITÖÖSTUS - SUURBRITANNIA

Turusuundumused ja võimalused

Turuülevaade

Trükitööstuse alla kuulub trükiprotsess tervikuna alates sisu loomisest, levitamisest kuni teiste trükiga mitteseotud teenusteni. Tööstusvaldkonna piiritlemisel ei loeta valdkonda kuuluvaks mitte ainult ettevõtteid, kes tegelevad otsesõnu trükiga, vaid ka ettevõtteid, kes pakuvad köitmis- ja lõppviimistluse teenuseid.

Trükkimine on väga oluline sektor, kuna see on seotud kõikide majandusharudega. See on oluline reklaami-, hariduse, meelelahutus- ja teabekandja. Trükkimine koos tselluloosi, paberi ja kirjastamisega moodustab Suurbritannias käibe poolest suuruselt viienda tootmistööstuse ja lisandväärtuse poolest suuruselt teise tööstuse. Käibe poolest on trükist suuremad ainult järgmised sektorid: toiduained, joogid ja tubakas; transpordiseadmete tootmine; kemikaalid, kemikaalidest valmistatud tooted ja keemilised kiud; metallid ja metalltooted.

Trükitööstuse uuringute assotsiatsiooni PIRA (ingl *Printing Industry Research Association*) andmete kohaselt on Suurbritannia suuruselt maailmas viies ja Euroopas Saksamaa järel teine trükitoote tootja. 2010. aastal oli trükitööstuse toodangu hinnanguline väärtus Suurbritannias 33 miljardit USA dollarit (21,16 miljardit Englise naela).

Turu suurus

Suurbritannia trükikäitiste liidu BPIF (ingl *The British Printing Industries Federation*) väitel oli sektori käive 2010. aastal 14,3 miljardit Englise naela (ca 17,12 miljardit eurot) ja kogulisandväärtus 6,4 miljardit Englise naela (7,66 miljardit eurot). Trükisektori osa Suurbritannia 2009. aasta kaubavahetusbilansis oli peaaegu miljard Englise naela (1,20 miljardit eurot). Suurbritannias on umbes 10 500 trükitööstusega seotud ettevõtet, mis annavad tööd umbes 140 000 inimesele. Seetõttu on trükitööstuse sektor oluline osa majandusest ja tööandja kõikides Suurbritannia piirkondades.

Riikliku statistikaameti andmete põhjal on toodete osakaal kogukäibest järgmine:

- 34% reklaammaterjalid, ürituste kavad, piletid jne;
- 30% ajalehed, ajakirjad, brošüürid jne;
- 17% muu trükk;
- 14% pealetrükiga pakendid ja sildid;
- 5% turvatrükk.

Import ja eksport

Suurbritannias ületab trükitoodete eksport impordi. ÜRO statistika kohaselt oli 2010. aastal Suurbritannia eksporditud trükitoodete kaubandusväärtus peaaegu 3,28 miljardit eurot. Kõige olulisem eksporditur oli Iirimaa (12,4% kogueksportist). Sellele järgnesid Saksamaa (9,4%), USA (8,2%) ja Holland (5,8%) ja Austraalia (5,2%). Suurbritannia impordi ja trükitoodete kaubandusväärtus 2010. aastal oli 1,96 miljardit eurot. Peamised importijad olid USA (26,5% koguimportist), Hiina (17%), Saksamaa (14,6%), Hongkong (8,7%) ja Holland (5%). Peamised impordiartiklid olid raamatud ja brošüürid, millele järgnesid ajakirjad ja ajakirjad.

Turusuundumised

Nõudlus trükitoodete järele on suuresti tingitud majandusaktiivsuse tasemest. Sellest lähtuvalt peab BPIF trükitoöstust majanduse suunanäitajaks. Majanduslanguse ajal tellimused vähenesid ja paljud ettevõtted pidid ukseid sulgema.

Trükitoöstusele avaldab mõju elektrooniline kommunikatsioon. Digitaalmeedia nõrgestab trükitoodete olulisust kommunikatsioonikanalina. Samas on häid näiteid selle kohta, et trükitoöstus ja Internet võivad töötada käsikäes. Näiteks: klient näeb paberkataloogist toodet ja ostab selle seejärel veebilehe kaudu. Sel põhjusel pakub aina rohkem trükitoöstuse ettevõtteid oma klientidele integreeritud turunduslahendusi, kombineerides trüki- ja elektroonilise meedia.

Otsetrüki on välja tõrjumas digitaaltrükk. Digitaaltrükk võimaldab lühemaid trükitsükleid, milleks kulub vähem aega, pakub suuremaid kohandamisvõimalusi ja stabiilset värvikvaliteeti. Digitaalseadmeid on lihtne kasutada ja seetõttu tehakse osa trükitoöstusest igapäevaselt trükiga mittetegelevates ettevõtetes. Kõik need tegurid muudavad digitrüki kliendi jaoks eelistatumaks lahenduseks.

Suurbritannias tuntakse keskkonna pärast üha rohkem muret. Seetõttu kasutatakse trükkimisel palju loodus säästlikke materjale. 71% trüki- ja paberijätmetest korjatakse kokku ja võetakse ringlusse. Lisaks on käimas ka algatus „Kaks poolt”. Selle eesmärk on propageerida vastutustundlikku tootmist ning trüki- ja paberimaterjali kasutamist.

Tarbikäitumine

Trükikoja valimisel on kõige olulisemad tegurid kvaliteet, usaldusväarsus ja tarnekiirus. Seejärel tuleb hind. Karmidel aegadel on aga tarbijad hinnateadlikumad. Ajaloolisest aspektist vaadatuna on britid harjunud importima kolooniatest ja seetõttu pole Suurbritannias toote päritolu nii oluline. See kehtib eriti trükitoodete kohta. Trükikodadel pole Suurbritannias väga hea maine. Trükitoöstuse keskmine palk ja töötingimused arvatakse olevat allapoole keskmist. Tänapäeval töötab trükikodades palju erialase hariduseta immigrante. Seetõttu võib toodete kvaliteet olla halb ja ebaühtlane. Kokkuvõtlikult võib väita, et britid ei eelista kohalikku päritolu trükitooteid.

Suurbritannias loevad soovitusel väga palju. Tarbijad kipuvad eelistama ettevõtteid, keda on neile soovitanud nende sõbrad, kolleegid jne. Lisaks on oluline ka müügi järgse teenuse saadavus.

Eesti eksportijate võimalused

Eesti ettevõtete konkurentsieelised on paindlikkus, püsivalt hea kvaliteet ja võime täita kiiresti eritellimusi. Hind ei ole ainukene väga oluline tegur, kuid see on kaalukas. Seetõttu on Eesti ettevõtted silmapaistvalt head täielikult isikupärastatud trükitoodete pakkumisel (nt kataloogid), millel on väga hea kvaliteet ja mis vajavad spetsiaalseid lõppviimistluse teenuseid.

Üks takistus Eestist Suurbritanniasse eksportimisel on füüsiline vahemaa. See suurendab transpordikuluseid ja pikendab tarneaega. Lisaks pole enamikul Eesti ettevõtetest võimekust täita suuri tellimusi. Alustavale eksportijale on märkimisväärne probleem ka levituskanalite puudumine.

Samas on PrintWeeki analüütikute väitel palju võimalusi, kuidas trükikojad lähitulevikus edu saavutada saaksid.

Esiteks, kui trükkimine on elektrooniliste kommunikatsioonikanalitega võrreldes liiga kallis, ei nähta trüki jaoks eelarves raha enam ette. Seetõttu peaksid trükikojad aitama oma klientidel trükikuluseid vähendada. Seda on võimalik teha, kasutades digitehnoloogiat, et vähendada trükitoo tellimisega seotud korralduskuluseid, pidades kinni tähtaegadest, vähendades laojääki ja ladustamiskuluseid jne.

Teiseks on oluline pakkuda klientidele midagi rohkemat kui lihtsalt trükiteenust. Ettevõtted peavad pakkuma täisteenusust sisu loomisest tarneni. Lisateenused võivad olla andmetöötlus, kujundus- ja levitamisteenused jne.

Kolmandaks peavad ettevõtted pöörama konkurentsivõime säilitamiseks tähelepanu keskkonnaprobleemidele. See tähendab ringlussevõetud paberi või kontrollitud allikatest (nt Forest Stewardship Council) pärineva paberi kasutamist, kasutades taimeõlidel põhinevaid tinte, sorteerides ja töödeldes kõik jäätmed ja tegutsedes süsinikujalajälje vähendamise nimel. Kõik need tegevused on olulised selleks, et äratada keskkonnatundlike klientide tähelepanu.

Konkurentsikeskkond

Turuolukord

Trükitööstuses on käimas konsolideerumine. Viimase viie aasta jooksul on töötajate arv kahanenud 20% ja ettevõtete arv 15%. Majandusolukorrast ja pingelisest konkurentsist tingituna on oodata jätkuvat vähenemist. Kasuvad ja ebastabiilsed kulud koos jätkuva survega hindade alanemisele on kasumimarginaalid alla viinud. Selle tulemusena muutuvad paljud Suurbritannia trükikojad rahvusvahelisteks ettevõteteks või nad ostavad teenuseid sisse kas Aasiast või Ida-Euroopast.

Suurbritannias on trükitööstusega seotud umbes 10 500 ettevõtet. Sektorit valitsevad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted: 90% ettevõtetest annavad tööd vähem kui 20 inimesele. 75% ettevõtetest annavad tööd rohkem kui kümnele inimesele ja nende päralt on 20% tööstuse käibest. 0,5% ettevõtetest annab aga tööd enam kui 250 inimesele ja nende päralt on 25% tööstuse käibest.

Trükitööstuse ettevõtteid on võimalik leida peaaegu igast Suurbritannia linnast. Kuigi Londonis ja Kagu-Inglismaal on kontsentratsioonid kõige suuremad, on ka Glasgow, Leeds, Manchester, Nottingham, Birmingham ning Bristol kodus märkimisväärsele hulgale trükikodadele.

PrintWeeki igal aastal avaldatava 500 parimast koosneva tabeli kohaselt on viis suurimat Suurbritannia trükiettevõtet DS Smith (turuosa 5,4%), Williams Lea Group (5,1%), De La Rue (3,5%), Chesapeake UK Holdings (3,4%) ja British Polythene Industries (3,3%).

Turule sisenemiseks vajalikud investeeringud

Suurbritannia trükitööstus investeerib igal aastal uutesse seadmetesse ja süsteemidesse üle 700 miljoni inglise naela. Tänapäeval kasutatakse trükkimisel väga palju digitaaltehnoloogiaid ja arvuteid. Seetõttu on vajadus ka arvutioskajatest töötajate järele. Kõiki neid tegureid tuleks arvesse võtta, kui alustatakse ekspordi Suurbritanniasse.

Standardid, eeskirjad, sertifikaadid ja tollimaksud

Suurbritannias tuntakse keskkonna pärast üha rohkem muret. Trükiettevõtted parandavad oma keskkonnanäitajaid, hankides nii keskkonnajuhtimise standardi ISO 14001 kui ka FSC ja PEFC jälgimissüsteemi akrediteeringuid. Ettevõtted on pühendunud ka vähese süsiniku eesmärkidele.

Lisaks on palju Euroopa standardeid kasutatavatele trükiseadmetele (nt BSEN 1010). Kõikidel trükkimiseks kasutatavatel seadmetel peab olema CE-märgis (sh seadmetel, mis on valmistatud enne 01.01.1995).

Kuna Suurbritannia on ELi Tolliliidu liige, saavad Eesti ettevõtted Suurbritanniasse piiranguteta eksportida. Enamik trükimaterjale on tollimaksuvabad ja Suurbritannias ka käibemaksuvabad.

Turule sisenemine

Võimalikud strateegiad ja jaotuskanalid

Suurbritannia turule sisenemisel on oluline näidata selget konkurentsieelist (lühikesed tarneajad, paindlikkus, hind jne.). Kasulik on üles näidata ka pühendumist turule pikaajalise perspektiiviga.

Kõige tavalisem Suurbritannia trükiturule sisenemise strateegia on läbi edasimüüjate või partnerettevõtete. Väga olulised on võrgustik ja maine. Seda on võimalik saavutada ainult siis, kui keegi on aktiivselt kogu aeg turul. Eelistatult võiks see inimene olla kohalik, kes on tuttav Suurbritannia kultuuri ja äritavadega. Kohalik edasimüüja reklaamib tooteid, osaleb üritustel, millest on turunduses kasu, abistab müüjajärgsete teenustega jne.

Edasimüüja vahendustasu on väga muutuv ja sõltub kindlast olukorrast. Vabad agendid küsivad tellimuse vahendamise eest tavaliselt 4000–5000 Inglise naela. Edasimüüjatest firmade tasu on suurem: umbes 6000–8000 Inglise naela ja protsent tehingust.

Veebisaitide ja e-kaubanduse olulisus kasvab, kuid trükitööstuses pole see peamine jaotuskanal. Veebisait on oluline esmamulje loomiseks. See peaks olema lihtsasti arusaadav, usaldusväärne ja pakkuma olulisimat teavet ettevõtte ja tema teenuste kohta.

Eesti ja meie toodete maine

Eesti pole Suurbritannias väga tuntud. Sageli aetakse Eesti segamini teiste Balti riikidega, kuid need, kes Eesti tooteid teavad, on kvaliteediga rahul. Positiivne on ka see, et üldjoontes ei ole Eestiga seotud ka negatiivsed assotsiatsioonid nagu Poolaga („*odav Poola toode*”).

Üritused ja messid

Mõned 2012. aastal toimuvad trükitööstuse messid on näiteks Digitalprint UK ja Packaging Innovations 2012 (mõlemad Birminghamis). Korraldatakse aga ka teisi üritusi, mille sihtrühmaks on turundusspetsialistid, ürituste korraldajad ja isegi sekretärid, kus tõenäoliselt on võimalik leida potentsiaalseid kliente. Messide nimekirja saab vaadata veebisaidil www.eventseye.com/index.html

Avalik pakkumine

Eesti ettevõtted pole Suurbritannia avalikel pakkumistel palju osalenud, aga see võib muutuda huvipakkuvaks valdkonnaks. Ka kohalikud partnerid on soovitanud Eesti ettevõtetel pakkumistel osaleda. Sellegipoolest kulub palju aega ja energiat, et pakkumistel edu saavutada. Kahjuks on pakkumiste kvaliteedikriteeriumid tavaliselt sellised, mis kohalikele ettevõtetele eelise annavad.

Lingid ja kontaktid

Business Link – valitsuse veebressurss ettevõtetele www.businesslink.gov.uk

FESPA – Suurbritannia trükispetsialistide assotsiatsioon www.prismuk.org

Tervise- ja Tööohutusamet: trükitööstuse normdokumendid
www.hse.gov.uk/printing/information.htm#eu-standards

PICON (trükitööstuse konföderatsioon) www.picon.com

PrintWeek – suurima tiraažiga trükitööstuse väljaanne Suurbritannias www.printweek.com

Suurbritannia trükikäitiste föderatsioon www.britishprint.com

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS)

Registrikood 90006006

Lasnamäe tn 2, Tallinn 11412

Tel: 6279700, faks: 6279701

eas@eas.ee

www.eas.ee